

Asia: VN/14671/2026

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Lausunto

1 §. Soveltamisala

-

2 §. Soveltamisalan rajaukset

-

3 §. Määritelmät.

Selvyiden vuoksi SBB esittää yhdenmukaisuutta käytettyyn terminologiaan ”EU:n pakkausasetuksen”-termin osalta, mistä on kirjaus asetuksen 1 §:ssä. Nyt käytetään termiä ”pakkausasetus” 3§:n 1 momentin kohdissa 1, 5, 6, ja 7 eikä termiä ”EU:n pakkausasetus”.

4 a §. Pakkauksen valmistusta ja koostumusta koskevat vaatimukset.

-

4 b §. Pakkauksen uudelleenkäytettävyyttä koskevat vaatimukset.

-

4 c §. Pakkauksen hyödynnettävyyttä koskevat vaatimukset.

SBB pitää nykyistä pykälämuotoilua epäselvänä kompostoituvan ja biohajoavan pakkausjätteen osalta. EU pakkaus- ja pakkausjäteasetus (PPWR) tekee selkeän eron kompostoitavuuden ja muun biohajoavuuden välillä. Kompostoituvat pakkaukset on tarkoitettu biologiseen käsittelyyn yhdessä biojätteen kanssa, kun taas muut biohajoavat materiaalit kuuluvat ensisijaisesti materiaalikierrätyksen piiriin PPWR 6 artiklan mukaisesti. Tätä eroa tulisi korostaa myös kansallisessa sääntelyssä.

Lisäksi suomenkielinen terminologia aiheuttaa tulkintaongelmia. Termi ”kompostointikelpoinen” voi johtaa harhaan, koska merkittävä osa biojätteestä käsitellään Suomessa biokaasulaitoksissa eikä kompostointilaitoksissa. Nykyinen pykäläviittaus ”kompostointiprosessiin” ei siten kuvaa kattavasti biologista käsittelyä ja voi aiheuttaa epäselvyyttä sääntelyn soveltamisessa. Lisäksi tunnistamme, että kuluttajille terminologia on haastava ja voi vaikeuttaa eri pakkausmateriaalien lajittelua. Nyt markkinoilla on pakkauksia, joissa on kirjattuna suomen- tai englanninkielillä termi ”biohajoava”.

Toimeenpano olisi selkeintä tässä vaiheessa kohdistaa kompostoituviin pakkauksiin, sillä muiden biohajoavien pakkausten toimeenpanossa on eri toimeenpanoaikataulu ja odotettavissa on myös tarkennuksia komissiolta niiden kierrätettävyyden arviontiin.

Täten SBB ehdottaa uutta muotoilua 4c §:ää seuraavasti:

[Kompostoituvan pakkausjätteen on oltava biologisesti käsiteltävää siten, että se ei haittaa biojätteen erilliskeräystä eikä biologista käsittelyprosessia tai käsittelyssä syntyvän tuotteen hyödyntämistä.]

Kompostoituvalla pakkauksella tarkoitetaan pakkausta, joka täyttää EU pakkausasetuksen 9 artiklassa säädetyt vaatimukset teollisesta kompostoitavuudesta.

Muun biohajoavan pakkausjätteen osalta sovelletaan EU pakkausasetuksen 6 artiklan mukaisia kierrätettävyyksivaatimuksia.]

4 e §. Pakkauksen standardinmukaisuus.

-

5 §. Pakkausten ainerajoituksia koskevat poikkeukset ja niiden valvonta.

-

6 §. Pakkaukseen tehtävät merkinnät.

Markkinoilla on pakkauksia, joissa on kirjattuna suomen- tai englanninkielillä termi ”biohajoava”. Kansallisesti tulisi arvioida, missä määrin termiä ”biohajoavuus” voi käyttää vuodesta 2028 alkaen muiden kuin kompostoituvien materiaalien kohdalla, jotta jätteiden lajittelu olisi helppoa ja yksiselitteistä. Lisäksi tulisi miettiä, miten jatkossa voidaan hyödyntää ”biohajoavuus”-termiä ja miten selkeästi laaditaan kierrätysohjeistus pakkausten kierrätyksen yhteydessä.

6 a §. Kierrätetyn muovin vähimmäispitoisuus juomapulloissa.

-

7 §. Käytettyjen pakkausten kierrätystä koskevat kokonaistavoitteet.

-

8 §. Pakkausjätteen kierrätystavoitteet pakkausmateriaaleittain.

SBB pitää tärkeänä, että huomioidaan kompostoituvat pakkaukset (teepussit, etiketit, kahvikapselit, hevipussit) kansallisissa pakkausjätteen kierrätystavoitteissa. Jatkossa kierrätetyiksi tulisi katsoa kompostoituvat pakkaukset, joiden päätepiste on kansallisen lannoitevalmisteasetuksen mukaiset tuotteet (maatalouskäyttö, kasvualustat viherrakentamiskäytössä).

10 a §. Juomapullojen erilliskeräysvelvoite.

-

13 §. Tuottajan tiedottamisvelvollisuus.

-

17 §. Tuottajayhteisön hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi.

-

23 §. Markkinavalvonta.

-

Liite 1 kumoaminen

-

Voimaantulo

-

Huomiot perustelumuistioon

-

Mahdolliset muut huomiot

Kompostoituvat pakkaukset ja tuottajavastuu

Asetuksessa eikä perustelumuistiossa käy esille, että kansallisia pakkausten tuottajavastuuvaatimuksia tulee kehittää kompostoituvien pakkausten osalta. Pyydämme selventämään tätä perustelumuistiossa ja antamaan selkeät askelmerkit, miten ja missä yhteydessä tämä selvennetään.

Käytännössä vuodesta 2028 alkaen EU-pakkausasetuksen mukaiset kompostoituvat pakkaukset tullaan ohjaamaan kierrätettäväksi biojätteen kanssa. Tämä edellyttää kompostoituvien pakkausten tunnistamista paitsi pakkausten tuottajavastuuta koskevassa lainsäädännössä, että myös tuottajavastuun käytännön toteutuksessa. Koska yhdyskuntien biojätteiden kierrätys kuuluu kuntien vastuulle, niin tarvittane sopimus pakkausten tuottajien ja kuntien välillä, jotta kompostoituvat pakkausjätteet voidaan käsitellä jatkossa yhdyskuntien biojätteen joukossa. Pakkausten kierrätystavoitteen toteutuminen biologisessa käsittelyssä olisi perusteltua myös huomioida

tuottajavastuumaksutasoja määritettäessä. Tällä hetkellä biohajoavan muovin tuottajavastuumaksut ovat suhteellisen korkeat verrattuna muihin muovipakkausmateriaaleihin.

Vihannespussien käyttö biojätteen lajittelussa kotitalouksissa

Kauppojen vihannesosastoilla tarjolla olevat kompostoituvia hedelmä- ja vihannespusseja ei saa käyttää biojätteiden pakkaamiseen kotitalouksissa, koska biojäte kuuluu kunnan järjestämän jätehuollon vastuulle ja pakkaukset tuottajien. Olisi tarkoituksenmukaista, että kotitaloudet saisivat pakkauslainsäädännön mukaan pakata biojätteensä kauppojen kompostoituviin vihannes- ja hedelmäpusseihin. Toivomme, että asia mahdollistetaan pakkausten tuottajavastuuta koskevan lainsäädännön päivityksen yhteydessä.

Sen sijaan emme pidä hyvänä sitä, että kotitaloudet pakkaavat jatkossa biojätteet kompostoituviin kauppakasseihin (maksullisia), sillä ne on vaikea kierrättää biologisessa prosessissa paksuutensa vuoksi. Eri kauppakasseja tulee tarkastella niiden paksuuden/vahvuuden mukaan, millä on vaikutusta niiden kierrätettävyyteen biologisessa käsittelyssä. Esimerkiksi maksimissaan 13 mikronin vahvuinen biohajoavuussertifikaatin mukainen kauppakassi (vihannes- ja hedelmäpusseja) on mahdollista kierrättää biologisessa käsittelyssä, mutta vahvempaa kantokassia ei. Keskeistä on, että kompostoitavuus osoitetaan kolmannen osapuolen sertifikaatilla ja pusseissa tulee olla sertifiointimerkintä ja sertifiointinumero. Sertifikaattijärjestelmän tulee olla tulevan standardointiorganisaation laatiman standardin mukainen, ennen tätä suositellaan OKCompostHOME- tai DIN+-sertifikaatin mukaisia pusseja.

Biojätepusseja

Kaupoissa kuluttajille myytävät biojätepusseja eivät ole pakkauksia. Niihin sovelletaan kuitenkin samoja standardeja kompostoitavuuden määrittämiseksi. Nyt ollaan uudistamassa kansallista jäte- ja pakkauslainsäädäntöä. Kehitystyö on jaettu eri vaiheisiin. Nyt ei ole selvää, miten varmistetaan, että tuotteiden kompostoitavuusvaatimukset ovat yhteneviä eri säädöksissä. Päivitystyössä tulisi varmistaa yhteneväisyys jäte-, tuote- ja pakkaussäädöksissä.

Markkinoilla on tarjolla erilaisia biojätepusseja, joista osa ei hajoa riittävän hyvin biojätteen kierrätyslaitoksissa. Tämä aiheuttaa ongelmia kierrätyslaitosten laadussa sekä venyvät muovit voivat kiertyä kierrätysprosessissa laitteiston ympärille haitaten kierrätysprosesseja. PlastLIFE-hankkeessa tehdyn testauksen pohjalta parhaiten biokaasulaitoskäsittelyssä hajoavat paperiset sekä biohajoavat pusseja, joilla on OKCompostHOME- tai DIN+-sertifikaatti.

Virolainen-Hynnä Anna
Suomen Biokierto ja Biokaasu ry